

Thema 8: Lesblad Filosofie

‘Belichaming’ en ‘spiegeling’.

De Avataṃsaka Sūtra

De Avataṃsaka Sūtra is één van de meest vereerde Mahāyāna-sutra's. De titel wordt vertaald als de Bloemenslinger-sutra, of de Bloemenversiering-sutra (Flower Garland, of Flower Adornment Sutra).

Het schrijven van de sutra is pas zo'n 500 jaar na het overlijden van de Boeddha gestart.

Het is een lange sutra, bestaande uit 39 hoofdstukken of boeken, waarvan zeker twee hoofdstukken ook als losse sutra circuleerden. (De 'Ten Stages Sutra' of *Daśabhūmika Sūtra*, hoofdstuk 26 en de *Gaṇḍavyūha Sūtra*, hoofdstuk 39.) Deze twee hoofdstukken zijn waarschijnlijk de oudste gedeelten van de sutra, en zijn de enige tekstdelen die in Sanskriet gevonden zijn.

Waarschijnlijk in de 2de eeuw n. Chr. is de vertaling begonnen, en de eerste complete vertaling in het Chinees is gedateerd rond 420 n. Chr.

Deze sutra is één van de langste sutra in de Boeddhistische Canon. Het bevat een verzameling teksten met verschillende onderwerpen. Veel tekstdelen gaan over stadia van het Bodhisattva-pad. Maar ook gaat de sutra in op de interpenetratie – 'wederzijdse doordringing' - van fenomenen, en de krachten en inzichten die zich openen bij diepgaande meditatie.

De auteur Paul Demiéville beschrijft de sutra als 'overlopend met visuele beelden, die alles oneindig vermenigvuldigen' en 'het idee van een graduele progressie naar bevrijding door opeenvolgende stadia, en een obsessieve voorkeur voor beelden van licht en straling.' Een andere auteur beschrijft de visie in de sutra als 'fractaal', 'holografisch' en 'psychedelisch'.

Deze sutra is net als de Lotus-sutra een zeer hoog aangeschreven sutra, en heeft ook veel invloed gehad op de Zen en Zen-scholen.

Interpenetratie

Op basis van deze sutra heeft zich in China een Boeddhistische school ontwikkeld, Huayan, waarvan de filosofie over de interpenetratie van fenomenen een belangrijk kenmerk is.

De kern van de Huayan-filosofie is de onderbouwing van het begrip interpenetratie, vervlechting, een filosofisch complexe uitwerking van het begrip *śūnyatā*. Het is een geavanceerde filosofie die laat zien hoe alles voorwaarde is voor al het andere. Het beeld dat de essentie van de Huayan-filosofie vangt, is het beeld van Indra's net met juwelen.

'In de hemel van Indra is een prachtig net gespannen op zo'n manier dat het net oneindig doorloopt in alle richtingen. Overeenkomstig de extravagante smaak van de goden is een glimmend juweel in ieder oog van het net gehangen. En om- dat het net oneindig is, is het aantal juwelen dat in het net hangt ook oneindig. Daar hangen de juwelen, glimmend als grote sterren, een prachtig gezicht om zo waar te nemen.

Als we willekeurig één van deze juwelen eruit pakken om van dichtbij te bekijken, dan zien we dat het gladgepolijste oppervlak van het juweel alle andere juwelen in het net reflecteert, alle juwelen die oneindig in aantal zijn. En niet alleen dat, ieder juweel dat gereflecteerd wordt door het juweel dat we van dichtbij bekijken reflecteert zelf ook weer alle andere juwelen, in een oneindig reflecterend proces.'

Het beeld van Indra's net is het beeld van de kosmos als een zelf-creërend, zelf-onderhoudend, zelf-definiërend organisme.

Om de Huayan filosofie uit te leggen wordt het volgende beeld gebruikt: als je kijkt naar de plaats van je neus in het geheel van je lichaam, dan kan je zeggen dat je neus het lichaam is. Je neus is namelijk voorwaarde voor het gehele lichaam, maar het lichaam is ook voorwaarde voor het bestaan van je neus. Het is niet zo dat je eerst het lichaam hebt, en dat je daar dan een neus aan toe kan voegen of af kan halen, want je neus maakt het lichaam zoals het is. Dus is je neus het lichaam. Zonder je neus is het niet het lichaam (zoals het is). Je neus en het lichaam zijn niet alleen zowel verschillend als identiek, maar juist omdat ze verschillend zijn, zijn ze identiek. Huayan heeft een visie die vergelijkbaar is met een visie die we tegenwoordig tegenkomen in systemisch werk. Alles is een waardevol onderdeel van het systeem én definieert ook het systeem, en het gaat erom het systeem optimale vrijheid te geven om de interne organisatie te optimaliseren.

Avataṃsaka: de wereld als verlichte wereld

Van deze sutra wordt gezegd dat het de uitdrukking is van het universum zoals de Boeddha dit ziet en ervaart. Je zou dus kunnen zeggen, de uitdrukking van de verlichte ervaring, maar ook van de verlichte wereld.

Alle fenomenen zijn leeg (van een vaste 'zelf-structuur') en daarom zijn ze oneindig wederzijds doordringend. In de sutra worden de filosofieën genoemd van

- Madhyamaka – alle fenomenen zijn 'leeg', en
- de filosofie van Yogacara – alles wat wij ervaren, ervaren we door de representaties in onze 'mind'.

De Avataṃsaka Sūtra benadrukt de visionaire en mystieke kracht die ontstaat als je de spirituele wijsheid bereikt, waarmee je de wezenlijke aard van wereld kan zien. Als een resultaat van hun meditatieve krachten hebben de Boeddha's het magische vermogen om oneindige vormen te creëren en te manifesteren. De Boeddha's doen dit vanuit grote compassie voor alle levende wezens, het kenmerk van skillful means, vaardig handelen.

In alle atomen van alle landen (Boeddha-landen, werelden)
gaat de Boeddha naar binnen, in ieder ervan.
En produceert wonderbaarlijke vertoningen voor levende wezens.
Dat is wat Vairocana doet....
De technieken die de Boeddha gebruikt zijn ondenkbaar,
en lijken allemaal overeen te komen met de ontvangers' geest....
In ieder atoom verschijnt de Boeddha van alle tijden,
volgens de neigingen en tendensen;
Terwijl hun essentiële, wezenlijk aard niet komt en niet gaat,
Doordringen zij door de kracht van hun gelofte alle werelden.

Unborn: anutpada

De Avataṃsaka Sūtra spreekt van de werelden die ontstaan als gevolg van onze acties en onze visies. De wereld die vrij is van ruis wordt de Flower Bank World genoemd. De werelden die besproken worden zijn een 'oceaan van werelden' die onze wereld vormen. Bloemen vertegenwoordigen de handelingen en intenties, en de zaden en konsekwenties die als gevolg van die handelingen ontstaan. De 'Flower Garland' of 'Flower Adornment' (Avataṃsaka) gaat over de wereld die gereinigd is door de handelingen en geloften van Vairocana. Vairocana is de universele kosmische Boeddha, de Dharmakāya.

De werelden die ontstaan door onze acties en intenties kunnen veel vormen aannemen, zoals je terugziet in de Boeddhistische kosmologie. Als we vastzitten in begeerte, zijn we in de wereld van de hungry ghosts. Als we vastzitten in boosheid zijn we in het dierenrijk. Als we vastzitten in toestanden begeerte, haast en verwarring leven we in de hellerijken. En in toestanden van meditatie, helderheid en compassie bewegen we in de hemelrijken.

Deze continue wisselingen en het ontstaan van 'werelden' en weer uitdoven zijn een kenmerk van de ervaring van 'sentient beings', voelende wezens.

De Boeddha voelt ook, maar wordt niet door deze ervaringen geconditioneerd, wordt niet meegesleept door deze ervaringen, emoties en het vastgrijpen daarin.

Dit verschil tussen de Boeddha (of Boeddha's) en 'sentient beings': het 'geboren worden' en uitdoven van innerlijke werelden helpt ook om het in Boeddhisme veelgebruikte woord 'ongeboren' te begrijpen. De Boeddha is ongeboren, want leeft niet in de steeds 'geboren wordende' geconditioneerde interne werelden.

De wereld waarin de Boeddha leeft is de verlichte wereld, de wereld van de FlowerGarland.

De sutra nodigt je uit om naar de wereld te kijken als een heilige wereld of heilig universum. Door jezelf over te geven aan dit betekenisvolle en bevrijdende (interne) universum, creëer je dit universum. En tegelijkertijd geef je anderen hiermee ruimte om ook meer vrijheid en verbinding te ervaren.

Thich Nhat Hahn: 'inter being'

Thich Nhat Hahn is een bekende Boeddhistische leraar die uit de Zen-traditie komt.

De visie van alle fenomenen als een netwerk, als een systeem van 'wederzijdse doordringing', is sterk aanwezig in zijn leringen. Thich Nhat Hahn spreekt veel over 'inter-being'.

De Avatamsaka Sūtra presenteert een diep spirituele visie, waarin de Kosmische Boeddha en de Kosmos volledig doordrongen zijn, en in de gelaagdheid en complexiteit steeds de bevrijdende kracht van de Boeddha gespiegeld wordt, resoneert en bekrachtigd wordt.

Thich Nhat Hahn is ook diep spiritueel, maar is in de beelden die hij presenteert veel praktischer: wij zijn opgebouwd uit de voeding van de aarde, uit het water dat ons omringt. We zijn opgebouwd uit dat wat al onze voorouders opgebouwd en nagelaten hebben.

In zijn kleine boekje 'Aandacht is als zonneschijn' zie je dat de verschillende verzen en spreken en 'herinneringen' je steeds terugbrengen naar de wereld als Dharmakāya, de bezielde wereld.

Wanneer je jezelf terugbrengt naar deze verbinding en aandachtigheid, dan breng jij zelf ook bezieling in deze wereld.

David Brazier: other being

David Brazier is getraind in de 'Pure land'-school, en neemt in zijn boeken ook een meer psychologische/therapeutische insteek.

Hij heeft een belangrijke tekst van een Japanse middeleeuwse Zen-meester (Dogen) vertaald, en daarin heeft hij een interessante insteek van waaruit hij ons 'onderdeel zijn van een netwerk' benadert.

Brazier schrijft in het boek 'Dark side of the mirror' dat wanneer je de wereld en jezelf als 'één' beschouwt, dat dat uitnodigt om jezelf (toch) als middelpunt te zien, en je eigen gedachten, gevoelens, tendensen en vastgrijpen te projecteren op de wereld om je heen.

Juist door niet te richten op jezelf, maar juist de wereld om je heen te zien als 'expressie van de Dharmakāya', en een open, luisterende houding te hebben ten opzichte van de wereld om je heen, kan je loskomen van de eigen fixaties en tendensen.

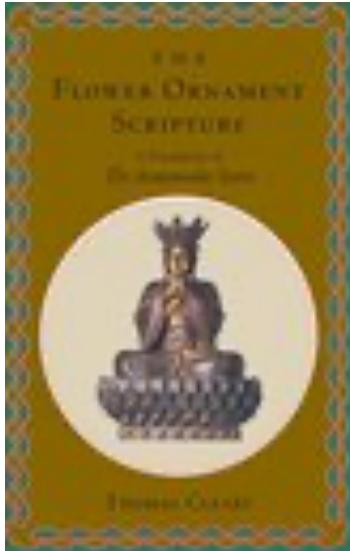
Terugkerend naar het beeld van Indra's net: je hoeft niet het hele net te zijn. Je hoeft slechts te 'zijn' in de plek die je hebt, en van daaruit zal je als vanzelf de glans van alle andere juwelen reflecteren, als oneindig heen en weer spiegelend licht.

Van hieruit kan je zeggen, door open de wereld om je heen te spiegelen, kom je ook als vanzelf beter op 'jouw plek'.

Verder lezen/kijken:

Verder lezen:

Vertaald door Thomas Cleary
The Flower Ornament Scripture

Thich Nhat Hanh
Aandacht is als zonneshijn

David Brazier
The dark side of the mirror

